

SYTTÄJÄLAITOS**PÄÄTÖS**

21/1006

Sairashuoneenkatu 2 - 4
20100 TURKU
Puhelin 029 56 24600 Fax 029 56 24624

15.11.2021

Asianro
R 21/483

Asiaan osallinen

HEINONEN JARMO
20.04.1974

Ilmoittaja

KAVONIUS JAANA HELENA

Asia

VIRKAVELVOLLISUUDEN RIKKOMINEN
17.6.2021 - 20.6.2021 HELSINKI
2400/S/0000313/21
Rikoslaki 40 luku 9 § 1

PÄÄTÖS SIITÄ, ETTÄ ESITUTKINTAA EI ALOITETA**Tapahtumatiedot**

Jaana Kavonius pyytää tutkimaan mm. ovatko Helsingin poliisilaitoksella päätöksiä tehneet poliisit syyllistyneet rikoksiin sallimalla Elokapina -nimisen ryhmän osoittaa mieltään Helsingissä. Jaana Kavonius on tehnyt 22.6.2021 päivätyn tutkintapyyntö, jossa hän pyytää tutkimaan, onko Helsingin poliisilaitoksella syyllistytty rikoksiin virkatoiminnassa, kun on sallittu Elokapina -nimisen ryhmän järjestää mielenilmaus Helsingissä Unioninkadulla ja Mannerheimintielle 17.-20.6.2021. Kavoniuksen tutkintapyyntö mukaan asiasta ovat vastuussa Helsingin apulaispoliisipäällikkö Heikki Kopperoinen, Heinonen -niminen rikoskomisario ja muut mielenilmauksen sallineet virkamiehet.

Lisäksi Kavonius pyytää tutkimaan ovatko mielenilmauksen aikana 20.6. hänen jututtamansa poliisimiehet Ikonen, Wilkko, Konka, Plathan, Laihonen ja Saarinen syyllistyneet rikoksiin salailemalla etunimiään ja jättämällä kertomatta lainkohtia, joihin heidän virkatoimintansa mielenilmauksen yhteydessä perustui.

Hankittu selvitys

- Tutkintailmoitus 2400/S/0000313/21
- Komisario Jarmo Heinosen selvitys
- Ylikomisario Jarkko Lehtisen selvitys
- Aluehallintoviraston päätös 14.6.2021, ESAVI/21176/2021

Päätös Esitutkintaa ei aloiteta

Lainkohta Esitutkintalaki 3 luku 3 §

Perustelut

Hankittu selvitys

Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli 14.6.2021 antamallaan päätöksellä ESAVI/21176/2021 rajoittanut kokoontumislain mukaista oikeutta kieltämällä tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 henkilöä. Määräyksen mukaan sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voitiin kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 50 henkilöä, edellyttäen että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallista mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa ja turvallisuus voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 31.5.2021 antamaa oheista ohjetta.

Saadun selvityksen mukaan Elokapina-mielenosoituksen poliisitoiminnasta vastasivat pääosin ylikomisario Lehtinen ja komisario Heinonen. Heidän mukaansa mielenilmaisuun osallistui ensimmäisenä päivänä eli 17.6.2021 noin 200 henkilöä. Annettujen selvitysten perusteella poliisi on jatkuvasti arvioinut mielenosoituksesta mahdollisesta aiheutuvaa haittaa ja vaaraa. Poliisin tekemän kokonaisarvion perusteella aikavälillä 17.6.2021 - 20.6.2021 iltapäivä ei ollut perusteita keskeyttää mielenosoitusta kokoontumislain 21 §:n nojalla.

Sovellettavat säännökset

Esitutkintakynnyksestä

Esitutkintaa tulee aloittaa, kun on syytä epäillä, että on tehty rikos. Syytä epäillä kynnys tarkoittaa lain esitöiden mukaan, ettei pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ylitä esitutkintakynnystä (HE 222/2010). Rikosväitteen tueksi on oltava olemassa jokin objektiivisesti havaittavissa tai perusteltavissa oleva seikka tai seikkoja, joiden perusteella voidaan epäillä rikoksen tapahtumista ja siten tehdä päätös esitutkinnan aloittamisesta.

Kokoontumislaki

Kokoontumislain 4 §:n (turvaamis- ja edistämisvelvollisuus) mukaan julkisen vallan on edistettävä kokoontumisvapauden käyttämistä turvaamalla oikeus kokoontua ilman ulkopuolista häiriötä ja luomalla edellytyksiä yleisten kokousten järjestämiselle.

Kokoontumislain 6 §:n (osallistumisoikeus yleiseen kokoukseen) jokaisella on oikeus osallistua yleiseen kokoukseen.

Kokoontumislain 20 §:n (poliisin antamat ohjeet ja määräykset) mukaan poliisi voi tarvittaessa antaa yleisen kokouksen tai yleisötilaisuuden järjestämisestä ennakolta tai tilaisuuden aikana ohjeita ja määräyksiä:

- 1) yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi;
- 2) terveyden, omaisuuden tai ympäristön vahingoittumisen estämiseksi taikka ympäristölle aiheutuvan haitan rajoittamiseksi;
- 3) sivullisten oikeuksien turvaamiseksi; sekä
- 4) liikenteen sujuvuuden turvaamiseksi.

Kokoontumislain 21 §:n (yleisen kokouksen keskeyttäminen ja päättäminen) mukaan yleisen kokouksen puheenjohtajan tai järjestäjän on keskeytettävä kokous tai määrättävä se päättymään, jos kokouksen jatkamisesta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten turvallisuudelle, omaisuudelle tai ympäristölle. Päälystössä kuuluvalla poliisilla on oikeus keskeyttää yleinen kokous tai määrätä se päättymään, jolleivät muut toimenpiteet ole osoittautuneet riittäviksi, 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa sekä silloin, kun yleistä kokousta järjestettäessä muutoin toimitaan olennaisesti lainvastaisesti

Johtopäätökset

Lähtökohdat

Yli 50 hengen yleisötilaisuudet olivat tekoaikana sallittuja tarkoin reunaehdoin. Poliisi teki mielenilmaisun aikana jatkuvaa tilannearviota niin kokoontumislain kuin aluehallintoviraston määräyksen näkökulmasta. Poliisin harkinnan mukaan perusteet keskeyttää mielenilmaisu oli vasta 20.6.2021 iltpäivällä.

Arviointi

Virkamiehellä on päätöksenteossaan aina tietty harkintavalta soveltaa lakia ja muita päätöksentekoa ohjaavia säännöksiä ja säädökset edellyttävät tulkintaa ja soveltamista yksittäistapauksissa. Virkamiehen harkintavaltansa rajoissa tekemiä ratkaisuja ei voi pitää virkavelvollisuuden vastaisina ja virkavelvollisuuden rikkomisesta voi olla kyse vasta, jos tämä harkintavalta on ilmeisellä tavalla ylitetty. Katson, ettei asiassa ole tullut ilmi mitään sellaista, jonka perusteella olisi syytä epäillä poliisin ylittäneen harkintavaltansa tilanteessa. Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta Kopperoisen, Heinosen, Lehtisen tai kenenkään muunkaan poliisimiehen toiminnassa.

Muut seikat:

Poliisin toimivalta mielenosoituksissa perustuu kokoontumislakiin.

Yksittäisten poliisimiesten virkatehtävänä mielenosoituksissa on huolehtia lähinnä yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Poliisimiehet olivat tunnistettavissa sukunimensä perusteella. Asiassa ei ole syytä epäillä yksittäisiä poliisimiehiä mistään rikoksesta.

Allekirjoitus

Heikki Stenius
Määrättynä tutkinnanjohtajana, aluesyyttäjä

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.
Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta.
Asianomistajalla on oikeus itse nostaa syyte (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luku 14 §).
Ratkaisuun tyytymätön voi harkinta mukaan kannella päätöksestä.

Jakelu

- Kavonius
- Heinonen
- Silen / Helsingin poliisilaitos
- Janne Honkala ja Tommi Reen/ KRP
- VKST/ poliisirikostutkinta